

Upprop:

Vår skog håller på att ta slut och ersättas av trädplantager. Avverka inte de sista gammelskogarna i Kalmar län!

Våra älskade skogar, våra promenader, våra svamp- och bärsskogar. Våra minnen. Stigen och det gamla trädet. Plötsligt finns de inte där. Det ser ut som ett bombnedslag. Skogen vi älskat är kalavverkad. Därefter tät granplantering och inte mycket mer. Mångfalden av liv har ersatts av enfald.

Vi är en del av skogen och den är en del av oss. Den är viktig för vår hälsa och för vår känsla av sammanhang. En levande skog är också hem för tusentals andra arter och intrikata beroenden mellan växter, djur och svampar. Riktig skog och dess biologiska mångfald renar vatten, renar luft och bygger upp markens näringsförråd. Produktionsskogen har förlorat alltmer av dessa livsnödvändiga funktioner. Skog och trädodling är helt enkelt inte samma sak. Skog är en väv av liv. Så varför gör vi oss av med den?

Det sjätte massutdöendet av arter på jorden pågår, och naturskogen försvinner bit för bit. Att tropikerna avskogas i rasande takt och ersätts med plantager kan knappast någon förneka, men samma sak händer också i vårt land. Genom förödande hyggesbruk har större delen av våra skogar på bara 50 år raderats ut, och ersatts med plantager. Drygt 1800 skogslevande växt-, svamp- och djurarter är idag rödlistade och avverkning och igenväxning utgör det huvudsakliga hotet mot dem.

Kalmar läns skogsmark är idag nästan helt omvandlad till så kallade produktionsskogar. Det är hyggen, ungsskogar och trädodlingar som avverkas när träden är endast 50–80 år gamla. Skogsmarken är likartad och ensartad över hela landet. Den är mycket artfattig och mycket sårbar för brand, storm och angrepp från svamp och insekter. Avvattning genom milslånga diken utarmar den ytterligare. Ett ekonomiskt särintresse har tillåtit fara fram över allas vårt landskap, helt utan proportioner. Historiskt har det haft stor ekonomisk betydelse – idag utgör skogsbruket endast 2 % av ekonomin. Istället för att förhindra att återstående skogar med höga naturvärden avverkas, drar nu starka krafter i motsatt riktning genom att underlätta för ytterligare intensifierad skogsproduktion, med falska påståenden om klimatnytta som ursäkt. Överetablering av sågverk och massaindustrin gör att skogsbruket överutnyttjar skogen långt över vad den tål.

Vår riksdag har beslutat att 20 % av respektive skogstyp skall skyddas, ett skydd som ska vara ekologiskt funktionellt. FN förmodas inom kort anta ett mål om 30 % skydd av jordytan. Kalmar län är bland de sämsta i klassen när det gäller skydd av skog. Här har ca 2,9 - 3,1 % av skogen formellt, långsiktigt skydd. Företrädare för skogsbruket låter påskina att det mesta av skogen är skyddad, och räknar då även hyggen som skydd, så kallad hänsyn. *I länet finns uppskattningsvis endast ett par procent kvar av riktig skog som är naturskogsartad eller har höga naturvärden som rester av äldre trädbärande marker. Dessa marker utgör vårt biologiska arv, i vissa fall sedan tusentals år tillbaka. De går inte att ersätta när väl skogen är kalavverkad.*

De flesta av naturskogens arter har inga förutsättningar att existera i kalavverkade produktionsskogar, eftersom de kräver miljöer som tar hundratals år att bygga upp. Det tar tex i genomsnitt över 300 år innan en tall duger som boträd åt kungsörn. Ett naturligt inslag i en naturskog är lövträd, som asp och sälg.

Att inte kalavverka och dika gammal skog och trädbevuxna våtmarker är också gynnsamt för kolinlagring och är positivt för klimatet.

Det är hög tid att ta ansvar för vad vi lämnar efter oss, till kommande generationer och till övriga arter. Kortsiktig ekonomisk profit kan inte kompensera det som går förlorat. Statliga och kommunala aktörer bör naturligtvis föregå med gott exempel, och enskilda markägare få uppskattning och ersättning för det naturskyddsarbete de bedriver.

Vi uppmanar markägare, skogsbolag, statliga myndigheter och kommuner att:

- **inte avverka kvarvarande naturskogsartade skogsområden eller andra träd bärande marker med höga naturvärden. Inköpare och skogsarbetare bör också ha verktyg för att upptäcka sådana områden.**
- **även mindre områden med gammelskog är viktig att spara som ekologiska livbojar för skogens växter och djur sett till hela landskapet. Från de små områdena kan de sedan sprida sig vidare.**
- **på resterande skogsmarker (som redan avverkats) bör marken restaureras genom att alltmer av kalhyggesbruket ersätts med kontinuitetsskogsbruk, hyggesfritt skogsbruk, dvs "att avverka träden men ha skogen kvar"**
- **följa det skogspolitiska miljömålet:**

"Skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga skall bevaras. En biologisk mångfald och genetisk variation skall säkras. Skogen skall brukas så att växt- och djurliv som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper skall skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden skall värnas."

Oskarshamn
2021-02-12
Skogsgruppen / Oskarshamnsbygdens Fågelklubb

Jan Brenander

Underskrifter av föreningar

Föreningen Skydda Skogen / Elin Götmark/Talesperson
Oskarshamnsbygdens Fågelklubb / Jan Brenander
Tjust Fågelklubb / Larsgunnar Nilsson
Stranda Naturskyddsförening / Renate Fox
Naturskyddsföreningen i Tjust / Patrik Waernbaum
Kalmar länsförbund Naturskyddsföreningen / Claes Gårdinge
Östra Smålands Ornitologiska Förening / Åke Nilsson

Bilaga. Några exempel på miljöer/arter som kan minska eller har minskat i Kalmar län som en följd av att äldre barr- och barrblandskogar har omvandlats till produktionskogor genom hyggesbruk:

Gammelskog: minskning av arter som är svårspredda och har svårt att nykolonisera sig. Arter som är beroende av naturliga störningar som brand, storm, översvämning och luckbildning. Exempel: linnea, orkidéen knärot, mosippa och ryl. En rad taggsvampar och vanliga svampar som fårticka och sotvaxskivling

Bärrismiljöer: mängden blåbär minskar i skogarna. Efter kalhygge och täta planteringar tar det decennier innan blåbären blommar och ger bär. En rad insekter drabbas, varav flera är pollinerare som bin och fjärilar.

Lavskogor: lavmattor med renlavar.

Källmiljöer: källor har både kulturellt och ekologiskt värde. Skador på källmiljöer uppstår ofta då inte hänsyn tas. Exempel är orkidéen spindelblomster och ögonpyrola

Ändringar av vattenmiljöer: dikning och ändring av vattenflöden i bäckar, åar och sjöstränder vilket bland annat leder till brunifiering och näringsläckage. Drabbar organismer som behöver klart vatten och utarmar markens näringsförråd.

Död ved i olika former: oerhört viktig för många av skogens växter och djur. Stor brist råder på äldre lågor med hård yta eller mjuk död ved. De körs ofta sönder. Exempel är rad trädsvampar, tickor som talticka, blomkålsvamp. Hundratals insekter och vedtrappmossa.

Stora träd: Arter som är beroende av att bygga bo i stora träd. Många arter är beroende av gamla träd. Exempel kungsörn, duvhök, bivråk och spillkråka.

Arter som är beroende av komplexa skogar: flera fåglar är beroende av att skogen är flerskiktad för skydd mot rovfåglar och att de är blandskogar med lövträd för födan. Exempel är tjäder, järpe, entita, talltita, tofsmes.

Gamla naturbetesmarker: har omvandlats till granplanteringar. Kännetecknas av öppen och solig gles trädmiljö. Exempel minskning av asp, säl, och ädla lövträd. Stor betydelse för antal pollinerare.

Utdöda fåglar är svart stork, vittryggig hackspett, mellanspett.